

SAMFUNN

Redaksjonssjef: Sofie Prestegård (konst.)
sofie.prestegard@dagsavisen.no

Støre-flertall for sjette måned på rad

MENINGSMÅLINGER: For sjette måned på rad er det flertall for et regjeringsskifte, viser gjennomsnittet av meningsmålingene i april. Opposisjonen ville fått 91 mandater og klart flertall på Stortinget dersom det hadde vært valg nå. Det viser gjennomsnittet av åtte nasjonale meningsmålinger fra april som

Poll of polls har beregnet. Dagens flertall med Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og KrF har ikke hatt flertall på gjennomsnittet av meningsmålingene siden oktober i fjor. Ap-leder **Jonas Gahr Støre** ville kunnet danne regjering med støtte fra Sp og SV (89 mandater) eller med Sp og KrF (90 man-

dater) gitt et stortingsvalg på linje med gjennomsnittet i april. For strategene i Arbeiderpartiet må det likevel være et tankekors at Ap har hatt en fallende kurve det siste halve året. Oppslutningen i april endte på 31,7 prosent. Det er 0,8 prosentpoeng lavere enn i mars, og ned 4,9 prosentpoeng fra oktober. (NTB)

Ingen lysning for skog

SKOG: Staten har investert milliarder i svensk og finsk skogindustri. I Norge skjer det ingenting.

■ JENS MARIUS SÆTHER

– Vi har gått fra å være en nettoimportør til å bli en råvareeksportør av tømmer. Det er ingenting som tyder på at det vil endre seg med det første.

Christian Anton Smedshaug, forsker ved Agri analyse, er bekymret for framtida til norsk treindustri og satsingen på ny industri i Norge generelt. Sammen med Margaret Eide Hillestad jobber han nå med å fullføre en rapport der de ser på om Norge har greid å revitalisere industrien for å møte oljeprisfallet.

– Det er bred enighet om at norsk økonomi må omstilles. Da skulle man tro at det ble tatt politiske grep som økte investeringene i industrien. Men det er dessverre ikke det vi ser. Underskuddet i handelsbalansen er høyt og økende – til tross for at krona har svekket seg og er historisk lav. Vi greier ikke å få kapital over i produktiv sektor, sier Smedshaug.

Ingen skogsatsing

Han mener manglende satsing på norsk treforedlingsindustri er det beste eksemplet på at utviklingen går i gal retning.

– Skog har vært den sektoren som har definert norsk industri, men i dag greier ikke politikerne å se hvilke muligheter vi har for å revitalisere denne industrien. Norge har tilgang på billig valuta, god infrastruktur, ledige kompetente hender og billig fornybar kraft – og vi har et råvareoverskudd av tømmer. Samlet sett er det få land som har bedre forutsetninger for en stortilt satsing på skogindustrien.

Smedshaug viser til at det verken i skog- eller industrimeldingen ligger noen kapitalgrep eller statlige initiativer som kan snu utviklingen.

– Vi har heller ingen generell eierskapspolitikk eller industriell nyskappingspolitikk. Det er ikke mangel på kapital, men mangel på industripolitikk. De med økonomiske ressurser har satset pengene på bolig og eiendom i Norge. Nå er vi kommet i en situasjon hvor norske husholdninger forgjelder

• Mer tømmer forsvinner ut av landet

EKSPORTERES: Tidligere måtte norske treforedlingsbedrifter importere for å få nok tømmer til sin virksomhet. I dag eksporteres enorme mengder flis

seg med cirka 200 milliarder kroner i året, mens industriinvesteringene er stabilt lave. Vi har gått fra en oljeboom til en eiendomsboble.

– Et tankekors

Norsk skogindustri foretlet lenge mer tømmer enn det som ble hogget her til lands. Inntil nylig ble det importert to millioner kubikkmeter tømmer. I dag er Norge blitt en nettoeksportør. Rundt fire millioner kubikkmeter tømmer forsvinner ut av landet hvert år. Samtidig har Statens pensjonsfond utland økt sine plasseringer i svensk og finsk skogindustri til mer enn 20 milliarder kroner. Forskeren mener Norge burde

satset på et avansert bioraffineri med et bredt produktspekter for å stoppe utviklingen.

– Med et slikt raffineri kunne man satset på alt fra biodrivstoff til avansert cellulose. Da ville man fått revitalisert hele verdikjeden og utnyttet det transportsystemet som vi har bygd opp, sier Smedshaug. Erik Lahnstein, administrerende

” Det er et paradoks at svenskene som la ned virksomheten i Norge nå bygger opp akkurat samme kapasitet i Sverige.

Erik Lahnstein, adm. dir. i Norges Skogeierforbund

rende direktør i Norges Skogeierforbund, er i likhet med Smedshaug bekymret over utviklingen.

– Det er et tankekors at norske myndigheter gjennom Statens pensjonsfond utland bidrar til å bygge opp treforedlingsindustrien i våre naboland, men at vi ikke får i gang investeringene i Norge, sier Lahnstein, og legger til:

– Jeg mener det er galt at vi i Norge har høyere avkastningskrav for industrielt motiverte investeringer i norsk treforbrukende industri enn for de rent finansielle investeringene Statens pensjonsfond utland foretar i konkurrerende virksomhet i våre naboland.

Han understreker at årsaken til at man ikke har fått i gang treforedlingsindustrien i Norge er sammensatt, og at finansielle og kommersielle feilvurderinger av eiere og ledelse i norske treforbrukende bedrifter er en viktig årsak til at denne industrien står langt svakere enn i våre naboland.

– Men vi må også konstatere at vi har en stat som ikke er en

– Vi har ikke støtt noen fra oss

FRP: KrFs og Venstres vilje til å støtte regjeringen er svekket, men Frp-leder **Siv Jensen** har tro på at de fire partiene har gode muligheter til fortsatt samarbeid. – Vi har ikke brukt energi på å støte noen fra oss. Vi ønsker et fortsatt samarbeid med Høyre, KrF og Venstre, slik vi har gjort hele perioden, sa Jensen da Frp i går holdt pressekonferanse før partiets landsmøte til helgen. Landsmøtet følger etter KrFs landsmøte,

som i helgen fastslo at de primært ønsker samarbeid med Høyre og Venstre etter valget. I sin landsmøtetale utfordret partileder Knut Arild Hareide statsminister Erna Solberg (H) til å velge mellom sentrum og Frp. – Jeg mener en blå-gul-regjering er det dårligste alternativet for blå velgere. En slik regjering vil myke opp innvandringspolitikken, øke avgifter og redusere investeringer til vei, sa Jensen. (NTB)

Storutlysning i Barentshavet

OLJEOMRÅDER: Regjeringen har utlyst 87 blokker i årets tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO). Bare i Barentshavet er det 53 blokker, den største utlysningen noen gang. TFO-utlysningene gjelder «modne» områder med kjent geologi og infrastruktur. TFO 2017 omfatter forhåndsdefinerte området

med til sammen 87 blokker. Av disse ligger 34 i Norskehavet og 53 i Barentshavet. Utvidelsen omfatter blant annet blokker vest i Norskehavet og områder ved funnene Wisting, Alta og Gohta i Barentshavet. Søknadsfristen er 1. september, og tildeling ventes å skje i løpet av første kvartal 2018. (NTB)

ogindustrien

IKKE HØRT: Erik Lahnstein, administrerende direktør i Norges Skogeierforbund, er skuffet over regjeringen. FOTO: NTB SCANPIX

TOFTE: I 2013 mistet 295 ansatte jobben da de svenske eierne la ned cellulosefabrikken Södra Cell Tofte. FOTO: NTB SCANPIX

tett samarbeidspartner med skognæringen på samme måte som i våre naboland. Man utnytter ikke handlingsrommet man har til å bruke finansielle virkemidler, og det er heller ingen strategi for å drive markedene for våre produkter framover. Den industrielle dimensjonen har nærmest vært fraværende i utformingen av biodrivstoffpolitikken.

Arven etter Tofte

Lahnstein mener blant annet at det må sterkere insentiver til for å bruke mer tre i bygg som kan erstatte stål og betong.

– Da ville man fått ned klimautslippene kraftig samtidig som man får bygget opp kom-

petanseutviklingen vi går glipp av i industriledet. Lykkes vi med en industriell bearbeiding av råstoffet vil den samlede verdiskapingen bli mer enn ti ganger førstehåndsverdien på råstoffet.

– *Hva mener du politikerne må gjøre?*

– Første skritt er å erkjenne problemet og at regjeringen takker ja til den strategiske dialogen som næringen har etterlyst i tre år. Politikerne må bruke det handlingsrommet som andre land bruker på kapitalsiden og de må bli en partner for å drive utviklingen av de grønne markeder raskere framover.

– Det er et paradoks at svenskene som la ned virksomheten i Norge nå bygger opp akkurat samme kapasitet i Sverige. Alle taper på at vi ikke foredrer råstoffet. Siden nedleggelsen av Tofte har norske skogeiere som selger tømmer og norske sagbruk tapt mer enn en milliard kroner fordi råstoffprisen har falt. Det største tapet er likevel den verdiskapingen og

kompetanseutviklingen vi går glipp av i industriledet. Lykkes vi med en industriell bearbeiding av råstoffet vil den samlede verdiskapingen bli mer enn ti ganger førstehåndsverdien på råstoffet.

jens.marius.saether@dagsavisen.no

MED PÅ LAGET: – De som er med på laget og finansierer fagforeningene gjennom kontingenten bør stå igjen med en tydeligere gevinst, sier forbundsleder i Negotia, Arnfinn Korsmo. FOTO: ANB

Lei av «gratispassasjerer»

UORGANISERTE: Fagforeningsgraden i Norge stuper. Nå vil YS ha en slutt på gratispassasjerer, og vurderer å frata uorganiserte goder som AFP, ferie og regulert arbeidstid.

■ STIAN FYLEN

Åtte timers arbeidsdag. Fem uker ferie. Rause pensjonsordninger. Alt dette er velferdsordninger som er kjempet fram av fagforeningene gjennom årene. Likevel stuper fagforeningsgraden, og en stadig mindre andel av arbeidstakerne er med i en fagforening. I dag er andelen på litt over 50 prosent. Nå mener YS-forbundet Negotia at vi bør vurdere å være strengere med de uorganiserte, og ikke la de få de samme gevinstene av mange år med fagforeningskamp som de som har betalt medlemskontingenten.

Avtalefestet pensjon

– Likebehandling er et innarbeidet prinsipp i Norge som også gjør seg gjeldende innen lov og avtaleverk. Det ønsker vi nå å utfordre gjennom å si at de som er med på laget og finansierer fagforeningene gjennom kontingenten bør stå igjen

med en tydeligere gevinst, sier forbundsleder i Negotia, Arnfinn Korsmo, til Avisenes Nyhetsbyrå (ANB).

Et eksempel han trekker fram er avtalefestet pensjon (AFP), som snart skal evalueres.

– AFP er et eksempel der avtalefestede rettigheter følger de som er regulert av avtalen, enten det er en bedrift der alle er organiserte eller ikke. Spørsmålet er om vi bør gå enda lenger, sier Korsmo.

«Samme uansett»

Han tegner et bilde av et arbeidsliv i rask endring, med digitalisering, teknologitvilling og globalisering som sterke pådrivere, og mener det ikke bør være noen selvfølge at arbeidstakere som velger å stå utenfor det organiserte arbeidslivet bør få de samme fordelene som organiserte arbeidstakere. Korsmo mener det vil presse fram en ny debatt om alle skal få være med når fagforeningene framforhandler nye ordninger.

– I YS' arbeidslivsbarometer spør vi årlig arbeidstakere om hvorfor de er organiserte eller ikke. Flertallet av de uorganiserte svarer at de oppnår samme vilkår uansett. Er det ikke da rett og rimelig at de som står i kampen føler at de får noe igjen for det? sier forbundslederen. (ANB)